

[Landbrugsministeren.]

Det ærede 2det Medlem for 2den Kreds (Jeppesen [Drusebjerg]) rettede den Hensigt til mig, om ikke Landbrugsministeriet og Finansministeriet vilde stille sig yderst velvilligt overfor de Restancer, man maa vente der vil komme for Statshusmændene i denne vanskelige Tid. Jeg tror, jeg tør udtale, at man baade i Landbrugsministeriet og i Finansministeriet ser med stor Forstaaelse paa det Spørgsmaal og er klar over de Vanskeligheder, der er til Stede for Statshusmændene, og at man saa vidt muligt vil stille sig imødekommende.

Det ærede 7de Medlem for 6te Kreds (Hauch) begyndte med at takke mig, fordi jeg havde udvist saa stor Selvovervindelse ved at trække Ekspropriationsbestemmelsen tilbage; det var saa meget mere prisværdigt, sagde det ærede Medlem, som man havde det Indtryk af Debatterne ude omkring i Landet, at netop dette Spørgsmaal havde været en Hovednerve i Agitationen: Det ærede Medlem glemte at tilføje, at det var en Hovednerve i Agitationen for Partiet Venstre; vi har aldrig hævdet, at det var et Principspørgsmaal i den Forstand, at det var afgørende for os; det er et økonomisk Spørgsmaal for os. Gennemførelsen af Ekspropriationsbestemmelsen anser vi her som alle andre Steder for nødvendig for at spare Penge, saa at man kan sige, at det Beløb, man betaler for Jorden, virkelig svarer til Jordens Værdi. Naar jeg nu har frafaldet Ekspropriationsbestemmelsen, er det ganske rigtigt med Selvovervindelse, men jeg har gjort det, fordi jeg er klar over — og i den Anskuelse er jeg blevet bestyrket ved Forhandlingen her i Tinget —, at det er umuligt at opnaa et Resultat, hvis denne Bestemmelse fastholdes, og fordi det for mig er af afgørende Betydning at faa fortsat den Udstykning, der er foregaaet i de senere Aar. Da man imidlertid for Øjeblikket kan købe Jord, uden at det vil betyde saa store Tab for Statskassen som i de senere Aar, er det selvsagt med mindre Selvovervindelse, at jeg nu er gaaet til at frafalde Ekspropriationsbestemmelsen, end det tidligere vilde have været.

Det ærede Medlem udtalte angaaende Gartnerier, at det Spørgsmaal vilde Venstre være med til at løse, dog kun saaledes, at Jorden blev overladt Gartnerne som Selveje; man vilde ikke være med til at overlade dem Jord efter 4. Oktober-Lovens Principper, saaledes som man vil overfor Husmændene. Jeg kan ikke rigtig forstaa den Inkonsekvens, der ligger heri. Hvordan kan det være, at man ikke har noget imod, at

Husmænd bliver det, man nu betegner som noget forfærdeligt: Fæstere? Man har større Kærlighed til Gartnerne, man er mere bange for, at Gartnerne skal komme ind under den Slavetilværelse — det Udtryk blev brugt i Folketinget af et Medlem af det samme Parti som det ærede 7de Medlem for 6te Kreds. Hvordan kan det være, at man har større Kærlighed til Gartnerne og vil fritage dem for disse Ulykker, men godt kan tænke sig, at Husmænd kommer ind i dem? Det skulde vel ikke være, fordi det er indlysende, at Gartnerierne fortrinsvis vil blive anlagt omkring Byerne, hvor der er større Udsigt til Prisstigning paa Jorden end andetsteds, hvor der er Tale om Udstykning, og fordi man vil forbeholde den enkelte den eventuelle Fordel, der fremkommer ved Prisstigninger, hvorimod man ikke er saa bange for at give Slip paa det overfor den enkelte ude omkring, hvor der ikke er saa stor Udsigt til Prisstigning?

Jeg forstaaer heller ikke det ærede Medlems Udtalelser angaaende Etableringslaan. Det ærede Medlem udtalte, at det var rimeligt, om man vilde stille sig velvilligt heroverfor, men man kunde ikke gaa med til det, vi har foreslaaet. Men hvilke Veje vil man da anse for rimelige? Spørgsmaalet bør medtages i Lovforslaget, det vilde det ærede Medlem slet ikke argumentere imod — det ærede Medlem indrømmer, at det er rimeligt at have en saadan Bestemmelse i særlige Tilfælde —, men det ærede Medlem siger blot, at det, vi foreslaar, er daarlige, uden at det ærede Medlem og hans Parti — heller ikke i det andet høje Ting, hvor Sagen har været til Behandling i lang Tid — har anvist, hvorledes Spørgsmaalet skal løses; de siger i al Almindelighed, at vi maa have det med, og at det er forkert, hvad jeg har foreslaaet, men hvordan man selv vil gøre det, oplyser man ikke. Under saadanne Vilkaar er det vanskeligt at samarbejde med Mulighed for et Resultat. Det ærede Medlem hævdede, at en Betingelse for at give Etableringslaan var dog, at de unge selv ejede noget. Jeg vil gerne spørge det ærede Medlem: Tror han da virkelig, at selv om der gives Etableringslaan, som vi har foreslaaet, er der Mulighed for, at de unge kan komme ind i et saadant Brug uden at eje noget? Tror det ærede Medlem det, saa har det ærede Medlem ikke meget Kendskab til Udstykning. Der kræves jo anderledes Kapitaler end det Beløb, her er Tale om, for at de kan klare sig.

Endvidere udtalte det ærede Medlem, at han og hans Parti under ingen Omstændigheder kunde være med til, at al den Jord,